

Bijlage

Belemmeringen in wet- en regelgeving voor de veehouderij

De WUR-werkgroep Belemmeringen Veehouderij onder voorzitterschap van prof. dr. ir. L.A. den Hartog heeft in een kort tijdsbestek verkend in hoeverre het beleid een belemmering vormt voor een perspectiefvolle veehouderij. Het gaat daarbij om de toeleverende, primaire en verwerkende bedrijven in de grondgebonden en niet-grondgebonden veehouderijsectoren. De werkgroep heeft tien concrete belemmeringen uitgewerkt en samengevat in tien knelpunten. Het aanpakken van de tien door Wageningen UR genoemde knelpunten sluit goed aan bij de rijksbrede inzet voor een slagvaardiger optredende overheid en bij de drie sporen uit de voorliggende brief. In het onderstaande is aangegeven op welke wijze, daar waar mogelijk en gewenst, de tien knelpunten worden aangepakt.

Aanpak van knelpunten

1. Gescheiden wetgeving (ruimtelijke ordening, milieu, water, natuur) maakt de vergunningverlening complex, tijdrovend en chaotisch.
2. Wijziging van een bestemmingsplan of bouwblok is dermate complex en tijdrovend dat ze de bedrijfsontwikkeling ernstig belemmert.

Deze twee eerste knelpunten hangen nauw met elkaar samen. Dit geldt derhalve ook voor de aanpak van de knelpunten.

Deze beide knelpunten worden opgepakt vanuit het Meerjarenprogramma herijking van de VROM-regelgeving (Kamerstukken II 2003/04, 29 383, nr. 1). In het bijzonder zij gewezen op de daarin opgenomen herijkingsvoornemens 11.1 (VROM-vergunning) en 10.1 (Nieuw Besluit op de ruimtelijke ordening). In het kader van de herijkingsvoornemens VROM-vergunning wordt gewerkt aan één VROM-vergunning waarin opgenomen de bouwvergunning, de aanlegvergunning, de Wet Milieubeheer-vergunning en de planologische toetsing op basis van bestemmingsplannen. In sommige gevallen komen belemmeringen voor bijvoorbeeld uitbreiding van veehouderijbedrijven, als gevolg van bepalingen uit bestemmingsplannen, voort uit politieke keuzes na afweging van alle belangen met ruimtelijke gevolgen. Het kabinet streeft ernaar ruimte te geven voor ondernemers, maar wel binnen de grenzen van het publieke belang dat de overheid heeft te bewaken.

3. Reconstructieplannen komen te traag tot stand en zijn niet in balans met de beschikbare financiële middelen.

Het proces van reconstructie is een proces waar veel partijen en veel belangen mee gemoeid zijn. Mede hierdoor is het noodzakelijkerwijs een proces met lange looptijd.

De plannen voor reconstructie zijn op veel plekken inmiddels in een afrondend stadium. De oproep om de planvorming zo spoedig af te ronden en aan de slag te gaan met de uitvoering, ondersteun ik van harte.

Juist om het genoemde knelpunt van het gebrek aan financiële middelen weg te nemen, heeft dit kabinet een bedrag van € 700 miljoen uitgetrokken voor realisering van de Ecologische Hoofdstructuur en voor reconstructie.

4. Wettelijk verplichte mestafzetovereenkomsten en dierrechten jagen de intensieve veehouderij onnodig op kosten en zetten haar dubbel op slot.

Op 19 maart jl. is de Tweede Kamer geïnformeerd over het besluit het systeem van mestafzetovereenkomsten per 1 januari 2005 te laten vervallen en het systeem van productierechten in stand te houden (DL2004/890). Ik onderzoek momenteel in hoeverre doorvoering van wijzigingen in het stelsel van productierechten wenselijk is.

5. De keuringskosten voor vee en vlees zijn onnodig hoog.

In de voorliggende brief is uitgebreid ingegaan op het beleid om meer ruimte te geven voor 'toezicht op toezicht'. Bij de wijziging van EU-regelgeving probeert Nederland actief de mogelijkheden hiervoor te vergroten. Ik vertrouw erop dat hiermee zowel de controle-intensiteit als de controle-kosten kunnen verminderen.

De wettelijke minimumeisen voor inspectie liggen vast in de EU-regelgeving. Het is aan een lidstaat zelf om te bezien of intensievere controles nodig zijn. Bij koppeling aan de gezondheidsstatus van een bedrijf dient echter het EU-inspectieniveau te worden gehandhaafd.

Het is terecht dat aandacht gevraagd wordt voor de problematiek van de intensiteit van de verplichte controles in relatie tot de werkelijke risico's. Dit punt zal LNV in samenspraak met VWS moeten oppakken.

6. Nultolerantie voor verontreinigingen leidt door de steeds fijnere detectiemethoden tot onnodig hoge kosten in de toeleverende en verwerkende industrie.

Voor een aantal stoffen bestaat een nultolerantie. Deze is vastgelegd in EU-regelgeving. In de praktijk wordt de detectiegrens als bovengrens gehanteerd. Het is inderdaad juist dat door de verfijndere meetmethoden steeds vaker zeer lage hoeveelheden verboden stoffen worden gevonden die er toe leiden dat partijen niet toegelaten worden in het handelsverkeer.

Op dit moment is de Nederlandse overheid met de Europese Commissie over dit onderwerp in discussie. Een optie die daarbij in discussie is, is het vervangen van nultolerantie door het instellen van grenswaarden, die een directe relatie met gezondheidsrisico's hebben. Uiteraard blijft het belang van de gezondheid centraal staan.

7. Bij controles en audits op boerderijen en in slachterijen vragen controleurs dezelfde gegevens op. Dit leidt tot dubbelwerk en irritatie.

Zoals in de pakketbrief uitgebreid is aangegeven streef ik ernaar middels ketenomkering en toezicht op toezicht de behoefte aan informatie en toezicht te verminderen en geen dubbele informatie te vragen. Ook in het kader van het project andere overheid wordt gekeken of de inspecties efficiënter kunnen worden ingezet.

8. De nationale minimumeisen in welzijnswetten gaan verder dan de EU-richtlijnen voorschrijven, waardoor Nederlandse ondernemers concurrentienadeel hebben ten opzichte van hun Europese collega's.

Uitgangspunt bij het beleid ten aanzien van dierenwelzijn is een Europees 'level playing field', met een versterkte inzet om het Europese niveau te verhogen. Bij nieuwe wetgeving voor dierenwelzijn, voert het kabinet, net als op het gebied van voedselveiligheid en milieu, in beginsel geen stringenter beleid dan het Europese.

Een uitzondering hierop vormt het Varkensbesluit, waarin ook eisen zijn opgenomen die verder gaan dan het Europese niveau. Deze eisen heb ik gehandhaafd, juist om ondernemers te beschermen die hebben geïnvesteerd in dierenwelzijn. En omdat de betreffende investeringen reeds gepleegd zijn, leidt deze wetgeving niet tot concurrentienadeel.

9. De overheid besteedt onevenredig veel aandacht aan de ontwikkeling van niches in vergelijking met de verduurzaming van de gangbare productie.

Met uitzondering van het beleid ter stimulering van biologische landbouw, kent het ministerie van LNV geen gericht beleid ter stimulering van niches. De voorbeelden die de werkgroep noemt, zijn ook alle afkomstig uit de stimulering van de biologische landbouw. De aanpak van biologische landbouw wordt nog dit jaar geëvalueerd. Mede op basis daarvan zal worden bezien welke instrumenten moeten worden ingezet ter realisatie van de doelen.

In het Kabinetsstandpunt over de toekomst van de intensieve veehouderij d.d. 19 december 2003 (Tweede Kamer, 2003-2004, 28 973, nr. 2) is juist veel aandacht geschonken aan verschillende marktgerichte strategieën: 'low cost, high volume', brede kwaliteitsverbeteringen en ontwikkeling van nieuwe tussenniveaus en topsegmenten. Daarbij is aangegeven dat regie en verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen van deze marktstrategieën ligt bij het bedrijfsleven.

10. Regels zijn in het algemeen star en conservatief en bieden te weinig ruimte voor innovatie.

De werkgroep schuift als belangrijkste aanbeveling op dit punt naar voren 'het verhogen van de eigen verantwoordelijkheid in wet- en regelgeving. Ik onderschrijf dit volledig. Het ter discussie stellen van de rollen en verantwoordelijkheid van de overheid en die van de verschillende maatschappelijke partijen is één van de hoofdpunten van het debat over de toekomst van de intensieve veehouderij gedurende de tweede helft van 2003. In het debat heb ik bij de verschillende partijen ook een positieve grondhouding aangetroffen om de eigen rol en verantwoordelijkheid ter discussie te stellen. De constatering van de werkgroep van Wageningen UR en de aanbeveling die de werkgroep doet sluiten aan bij het kabinetsbrede actieprogramma 'Andere overheid' en bij mijn streven naar een ondersteunende in plaats van verzorgende overheid. Het terugdringen van regelzucht van de overheid, zoals centraal staat in deze pakketbrief, vormt daarbij een cruciaal onderdeel.